

KOMENTARZ PRAWNIKA

Wspólnicy muszą być równo traktowani

NATALIA GAWEŁ
advokat w Kancelarii KSP T. Srokosz i Wspólnicy
w Katowicach

Zasada równego traktowania wspólników spółki z o.o. została wyrażona wprost w art. 20 Kodeksu spółek handlowych. Zgodnie z nim, wspólnicy albo akcjonariusze spółki kapitałowej powinni być traktowani jednakowo w takich samych okolicznościach. Przejawem tej zasady jest m.in. prawo każdego z nich do objęcia nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki. Udziały każdorazowo powinny być przez nich obejmowane proporcjonalnie do udziałów dotychczas przez nich posiadanych.

Warunki objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym, w tym przykładowo wyłączenie prawa objęcia udziałów przez niektórych wspólników, mogą być dowolnie modyfikowane. Modyfikacja może nastąpić w umowie spółki, względnie w samej

uchwale o podwyższeniu (art. 258 §1 k.s.h.). Jednak powinno odbywać się to przy akceptacji zainteresowanych. Zgodnie bowiem z art. 246 § 3 k.s.h., uchwała dotycząca zmiany umowy spółki, zwiększająca świadczenia wspólników lub uszczuplająca prawa udziałowe bądź prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom, wymaga zgody wszystkich wspólników, których dotyczy. Zasada ma na celu ochronę wspólników, zwłaszcza mniejszościowych, przed ich dyskryminacją i podejmowaniem decyzji ich dotyczących bez ich udziału. Jej skutkiem jest zakaz podjęcia bez zgody wspólnika uchwały, w efekcie której obejmie on udziały nieproporcjonalnie względem już posiadanych przez niego, względnie nie obejmie ich w ogóle, gdyż przysługujące mu prawo pierwszeństwa ich nabycia zostanie wyłączone.

Powyżej opisane zasady dotyczą wyłącznie sytuacji, gdy podwyższenie kapitału zakładowego następuje w drodze zmiany umowy spółki. W sytuacji bowiem podwyższenia kapitału na mocy jej dotychczasowych zapisów (art. 257 § 1 k.s.h.) modyfikacja zasad obejmowania udziałów przez wspólników, w tym ich nieproporcjonalne objęcie, jest niedopuszczalna. W takim przypadku wspólnicy zawsze muszą objąć udziały w stosunku do

udziałów dotychczasowych posiadanych (art. 257 § 3 w zw. z art. 260 § 2 k.s.h.).

Do niedawna kwestia ta wywoływała rozbieżności w orzecznictwie i doktrynie. Jednakże ostatecznie rozstrzygnęła je uchwała Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2013 r., wydana w sprawie o sygn. akt III CZP 57/12. SN wskazał w niej jednoznacznie, że w przypadku podwyższenia kapitału zakładowego bez zmiany umowy spółki objęcie udziałów przez wszystkich dotychczasowych wspólników nie może zostać ograniczone lub wyłączone w umowie spółki lub w uchwale o podwyższeniu kapitału. Prawo pierwszeństwa umożliwi zachowanie status quo w spółce, chroni wspólników przed „rozwodnieniem” przysługujących im dotychczas praw udziałowych, a tym samym osłabieniem ich pozycji prawnej. Podobne stanowisko zajął SN w uchwale z 15 grudnia 2006 r., sygn. akt III CZP 132/06.

Gdy dojdzie do podjęcia uchwały naruszającej uprawnienia wspólnika, jest on uprawniony do jej zaskarżenia. Powództwo o uchylenie uchwały należy wnieść w ciągu miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia jej powzięcia. ©